

* * *

.....

La patria es lo que un ama,
lo que un sempre recorda:
alló hont lo cap hi pensa,
alló hont lo cor hi viu:
pot serho una encontrada,
un poble, una masía,
una esglesia, una cova,
¡pot serho fins un niu!

.....

Allí hont se naix y 's plora,
allí hont se mor y 's resa,
tan gran com la dels altres
la patria será allí.
Si hi cap bressol y fossa,
un pam de terra es patria.
¡N' hi há prou de un pam de terra
per naixe y per morí!

.....

† Anicet PAGÉS de PUIG

L' ANICET PAGÉS DE PUIG

En el nombre passat donarem compte de la mort d'aquest malaguanyat escriptor.

Casi be despercebuda per molts catalans va passar aquella, degut potser a que va morir allunyat de la seva patria i a que, com a home d'un caracter sencer i especial no li hagues agradat molt en vida, donarse a conixer publicant les seves poesies i trevalls.

Podém dir que sols am les festes dels Jocs Florals havien pogut conixer molts dels aimants de la Literatura. I ancara amb elles soles, no 'ns en podém pas formar un complet carrec de la seva vida literaria, perquè son nom que aparegué per primera volta en aquestes festes l'any 1869 desaparegué el 1877 per no tornar a apareixer fins el 1896.

Probablement els quefers que tenia a Madrit, aont, vivia i que consistien mes que res, am trevalls de diccionari, varen fer eclipsar per tant temps son nom en el llibre de les lletres catalanes, mes de sopte sentintse reviure antigues energies, torná a la palestra literaria en l'esmentat any de 1896, essent tant forta la empenta que doná, que en aquell mateix any se feu guanyador am ses poesies *Retorn* i *Resignació* dels dos premis ordinaris que li faltaven per portar el nom de mestre en Gai Saber, emportantsen ademés un altre premi am la poesia *L' Anticrist* en que d'una manera valenta i plena de color describia aquesta visió apocalíptica.

Ja hem dit que la major part de ses poesies conegudes, han sigut premiades en les festes dels Jocs, d'aquí que si les haguessim de nombrar i criticar, coincidirem am lo mateix que han fet avans que nosaltres alguns critics, en los articles que han publicat en sa memoria.

Com ells podriem reproduir nosaltres, trossos de ses mellors poesies fent resaltar la seva intensitat de forsa i plasticitat característica, posant de relleu la claretat i sencillesa de sos versos i fent reluir, la justesa i sentiment de ses estrofes, mes ja ho hem dit, ho fariem reproduint i tornant a dir lo que ja altres han donat a conixer.

Nosaltres mes que fer un judici critic del poc conegut pro meritissim mestre que acavem de perdre, ens hem pro-

posat am les presents poques ratlles honrar son nom, desenterrantlo del oblit en que 's trovava per la major part dels catalans.

Per xo acabém aquestes, incitant a que se l' estudi i conegui mes com s' ho merex i correspon, i es per xó que tambe demanem de tot cor, que ses obres se recompilin i donguin a conixer pels qui habent sigut sos amics en vida ho poden i ho deuen fer.—C. R.

LA CARTERA DE 'N BIXOU

Una matinada del mes d' Octubre, i pocs dias avans d' anarmen de Paris, va presentarse a casa meva, mentres jo esmorsava, un home amb el vestit esfutrassat: Era camatort, caminava molt encorvat, estava ple de fanc i tremolava sobre ses llargues cames lo matex qu' un bernat-pescaire sense plumes. Era 'n Bixou. Si, parisiencs, el vostre Bixou, aquest incansable burleta que tan va divertirvos durant quinze anys amb els seus llibrots i caricatures. ¡Ah! ¡Desventurat! ¡Quina situació la seva! Si no hagues estat per una mueca que feu al passar la porta no l' hauria pas reconegut.

Amb el cap caigut sobre el muscle i 'l bastó en els llabis a tall de clarinet, va adelantarse, l' il-lustre i funerari ganynotaire, fins al bell mitj de l' habitació i va anar a entrebancarse am la taula dient am veu llastimosa:

—¡Tingueu compassió del pobret ceguet!

Ho feu am tal perfecció que no vaig poguer menos de clavarme a riure; ampró ell va afegir fredament:

—¿Creieu que faig broma..... mireume 'ls ulls?

I girá envers a mi dos grosses nines blanques i sense mirada.

—Soc cego, amic meu, i cego per tota la vida. Axó son les gangues d' escriure am vitriol. Vaig cremarme 'ls ulls amb aquest ofici tan galdós, me 'ls vaig cremar del tot; fins les parpelles!—I va ensenyármeles, calsinades sense resquicia de pestanyes.

Va commourem tant que ni vaig saber que dirli i 'l meu silenci va inquietal.

—¿Esteu enfeinat?—Va preguntarmè:

—No, Bixou, estava esmorsant ¿voleu ésserhi?

No va respóndrem; ampró am l' estremitut que li feren les aletes del nas vaig endevinar que 's moria de ganes d' acceptar. Agafantli la ma, vaig ferlo asseure al meu costat i mentres 'l servia, el pobre home va ensumar la taula, i amb un mitj riurer,

—Axò te aire d' ésser molt bo,—digué.—Vaig a treurem el ventre de lloc. Un llonguet de cinc cèntims cada dematí avans d' anarmen a recorre 'ls ministeris, perque vos faig a saber qu' ara 'm dedico a n-axò i es el meu ofici. Tracto de pescar un estanc, ¿qué voleu que fassi? Bé han de menjar els de casa i jo no puc pas dibuxar ni escriure. ¿Dictar? ¿Qué dictaré? Tinc el cap buit i no invento res. El meu ofici consistia en veure les ganyotes de Paris i reproduirles i al present axò es impossible. Per lo matex s' em va ficar al cap l' idea del estanc, ampró, no en els *bulevars*, se suposa, fora un favor inmerescut perque no soc pas mare de cap ballerina ni militar de classe superior. ¡No! re d' axò: Es tracta senzillament d' un estanquet de provincia, en alguna molt llunyana, en un recó dels Vosgos. Tindrè una pipa molt grossa de porcelana i 'm diré Hans ó Zebedeo com un personatge dels de 'n Erckmann Chatrian i 'm consolaré de no poguer escriure, fent paperines per-a 'l tabac am les obres dels meus contemporanis.

Vet aquí lo que demano. ¿No es veritat que no és gran cosa? Doncs be, ni 'l dimoni ho logra, i, am tot, no deurien faltarme protectors perque en altre temps frequentava molt la bona societat; menjava a casa del mariscal, del primcep ò dels ministres i tota aquesta gent volien tenirme al seu costat i obsequiarme per que ò 'ls divertia ò 'ls hi feia por. Ara ja no 'n faig a ningú ¡oh! ¡Els meus ulls! ¡Els meus pobres ulls! No 'm convidan enlloc ¡es tan trist veure a taula el cap d' un cego!.... Feume el favor de donarme pa..... ¡Ah! ¡Lladres! ¡Que car que me 'l faran pagar el meu estanc! Fa mitj any que vaig d' un ministeri al altre demanantlo. Hi arribo al dematí, a l' hora que encenen les estufes i que treuen a passejar pel pati als caballs de sa excelencia i no m' en vaig fins a la nit quan comensen a cremar les lampàres i a escaparse les bones flaires de les cuines.

La meva vida 's consum sentat en aquets bancs de les antessales que servexen de caxes als *ordenanses i ugiers*. Ja tots 'm conexen. Tant es axís qu' els del Interior ja 'm diuen "estimat i bon senyor". I jo, pera qu' en protejixin els hi faig jocs de paraules o amb una ploma i d' un sol rasgo els hi dibuxo, en les cantoneres de ses carteres, ninots que 'ls fan riure. Veuse aqui a ont he arribat després de vint anys d' ecsits sorollosos. ¡Veuse aqui el final d' una vida d' artista! ¡I pensar que a Fransa hi ha curanta mil murriots als que la nostra professió 'ls hi fa vení solivera! ¡I recordarse que tots els dies en les provincies hi ha una locomotora que encen les calderes per-a portarnos a centenars, a cobes plens de veneits famolencs de literatura i fressa d' impremta! ¡Ah! ¡Si la miseria de 'n Bixou pogues servirte de llissó! ¡Oh! ¡provincia novelesca!

I diguent axò, va ficar el nas al plat i comensá a menjar amb avaricia sense dir un mot. Feia llástima veure lo que feia; a cada moment li queia 'l pa ò la forquilla i palpava per tot arreu per-a buscar el vas. ¡Pobre home! Encara no s' hi havia acostumat.

* * *

Al cap de poc comensá altre volta.

—¿Sabeu lo qu' es mes horrorós per-a mi? ¡El no poguer llegí els diaris! Es precis ésser del ofici per ferse càrrec de lo qu' es axò. Algunes nits, al tornar a casa, compro un periòdic res mes que per sentir la flaire del paper humit, de les noticies fresques ¡I que m' agrada! ¡I no tenir a ningú que me les llegexi! La meva dona podria ferho; ampró no li dona la gana perque sosté que a n-els "succesos del dia" s' hi conten coses que no son decents. ¡Ah! Aquexes antigues amistansades, després de casarse, 's tornan de lo més vergonyós qu' us pogueu afiguravos. Desde que la vaig enlairar fins a la categoria de Sra. Bixou ha prè com a obligació el esser devota, pero ¡fins a quin punt! ¿Sabeu que volia ferme rentar els ulls amb aigua de la Saleta? ¡I après, que 'l pa beneit, les captes, la Santa Infancia, els Chinitos! ¡I que se jo! Estem ficats fins al coll en les bones obres! I no obstant, també seria una bona obra llegirme els diaris, i, am tot, no vol pas ferho. Si la meva filla estigués a casa ella me 'ls llegiria, pero després de haverme tornat cego la

vaig fer entrar en Nostra Senyora de les Arts, per-a suprimir una boca a casa.

¡Vaja quin altre! ¡I pocs disgustos que m' ha donat! No fa pas nou anys qu' es al mon i ja m' ha fet rebre tota mena d' enrabiadès, ¡criatura mes trista i lletja! ¿Qué voleu ferhi? ¡Mai he sabut fer mes que caricatures!

Aquesta si qu' es bona: m' entretinc explicantvos histories de la meva familia. ¿Que us importa a vos? Veiam deume un xic d' aigua-ardent; es necessari que m' escalfi una mica perquè al sortir d' aquí tinc d' anar a Instrucció Pública; els ugiers son molt sérios i entonats, com que tots son antics catedràtics.

Vaig posarli aigua-ardent a la copa i amb aire entendrit anava paladejantlo a petites glopades. No se quina mala vespa 'l va picá de sobte, que posantse dret amb el vas a la ma, rodá a l' entorn son cap de escursó sense vista i am l' amable somriure del convidat qu' es disposa a parlar i am veu estrident, propia per-a brindar en un convit de dos cents cuberts, digué:

—¡Per les arts! ¡Per les lletres! ¡Per la prensa!

I veusel aquí descapdellant un brindis de deu minuts, la més boja i més maravellosa de les improvisacions que hagués surtit ja mai de aquell cervell de pallaso.

Afigureuse una revista de fi d' any titulada: "La literatura en 186..." i en la que 's fes l' historia de les murmurations, les batxilleries i les renyines de enveja; de totes les miseries d' un mon ecsentric, famé de tinta, infern sens grandesa, en el que 's degolla, 's reventa ò s' esmicola i en el que 's parla d' interessos, d' unses, pot ésser molt més qu' en cases de burgesos, lo que no priva que en ell un si mori de fam am mes facilitat qu' en qualsevulla d' altre. Allí va retreure totes les nostres miseries, el vell baró de T... de la Tómbola, que s' en anava a festejar a les Tulleries amb el seu cistell de monedes i 'l seu frac de cua de bacallá; després els nostres morts del any, els enterros am reclam, l' oració fúnebre del senyor delegat que diu sempre lo matex: "Estimat i malaguanyat ¡pobre company nostre..." tractanse pot ésser d' un desgraciat que no li van volguer pagar la sepultura ¡i 'ls que varen suicidarse i 'ls que 's varen tornar bojos!

Imaguíneuse tot axò, contat, detallat, gesticulat per un ganyotaire d'ingeni i tindreu una ideia aprocsimada de lo que fou l'improvisació de 'n Bixou.

* * *

Acabat el brindis i beguent el vas d'aigua-ardent, va preguntarme quina hora era i va anarsen amb aire esquerp; ni adeu va dirme. No se lo que aquella tarde pensarien de la seva visita, els ugiers del ministeri Duruy, ampró lo únic que jo puc dir es que mai m'he sentit tan trist ni tan mal impresionat com després de la surtida del tremendo ceguet... El meu tinter em feia fastic i horror la pluma. Hauria volgut anarmen lluny, corre, veure arbres, respirar la flaire de quelcom bo. ¡Quins odis, bon Deu! ¡Quant de fel! ¡Quina necessitat de babejar, d'empastifarho tot! ¡Ah! ¡Que miserable!

I em passejava furiós pel meu quarto figurantme sentir a cada moment la rialla d'aburrició am que va acompanyar les seves paraules al parlarme de sa filla.

De sobte, al passar pel costat de la cadira ont havia estat sentat el cego, vaig sentir quelcom sota 'l meu peu. Al ajupirme vaig reconexre la seva cartera, una cartera grossa, grexosa, am les cantoneres esfilagarsades, qu'ell no dexava mai, i la anomenava la seva bossa de verí; i aquesta bossa tenia entre nosaltres tanta celebritat com els cartrons d'en Girardin. Ens deia qu'en ella si amagaven coses terribles... L'ocasió no podia presentarse millor per asegurarmen. La rebregada cartera, massa plena, s'havia obert del tot al caure i tots els paperots que s'hi enquibian estaven escampats pel sòl, i vaig tenir que anarlos aplegant d'un en un.....

Vaig trovar un paquet de cartes escrites am paper floreat; totes elles comensaven: *Mon cher papá...* i firmades per *Celina Bixou, de les filles de Maria.*

Un altre paquet de receptes antigues propies per les malalties de l'infantesa; garrotillo, convulsions, escarlatina, xerampió, (¡pobre criatura! ¡no s'en havia pas estalviada cap!) I, per últim, una gran carpeta closa de la qual s'escapaven, lo matex que de la cofia d'una nena, dos o tres rissos de cabell ros molt rissat; el sobre-escrit fet am lletra grossa i tremolosa, lletra de cego, deia: *Cabell de Ce-*

lina tallat el 13 de Maig, el dia que va entrar en el convent.

Heuse aquí lo que guardava la cartera d' en Bixou.

¡Vamos, parisiencs, que tots sou lo matex! El fàstic, la aborrició, l' ironía, un riure infernal, bromas de fera, cruedels, i al final..... Cabell de Celina tallat el 13 de Maig!

DE ALFONS DAUDET.

PROLEGÓMENS

CANTAN ELS AUCELLS

*Ja ve la Primavera
d' encensos envoltada,
de rosas coronada
la testa riallera.*

*De resplendors inonda
la natura adormida,
y passa vessant vida
eternalment feconda.*

*Las orenetas venen
volant sempre mes altas;
les corgeladas galtas
ab foch novell s' encenen.*

*Y la extensió infinita
del cel va asserenantse
y els sers senten frissansa
de sava que s' agita.*

*Salut, Reyna amorosa
de llarga cabellera!
Salut, fada encisera
de dits d' ivori y rosa!*

*L' amor infla las onas
y ajoca las aucellas.
Las nits s' omplen d' estrelles
y els jorns de papellonas.*

*El mon feixuch adora
ta resplendor daurada.
Salut, oh Enamorada
de boca besadora!*

*El trist romeu te crida;
nostre cami perfuma
y òmplens del vi qu' escuma
l' ánfora de la vida!*

CANTAN LAS FLORS

*Aqueix matí hem sentit al despertar
un infinit desitj d' obrirnos y embaumar
y de llensâ el fullam sobre l' mon somrisent
desordenadament, esplendorosament!*

Coronarém els caps de las donzellas,

*cobrirém las arrugas de las vellas,
caurém en folla pluja sobre l' infant dorment,
sadollarém de flayre las concas tremolosas,
y alegrarém la vida de las cosas
desordenadament, esplendorosament!*

*Nostres colors esplèndits daurats, rojos y blaus
alegrarán las planas, festonaràn els cims,
taparém els sepulcres y els abims,
adornarém las golfas y els palaus.*

*Obrim els nostres càlzers, alsém nostres aromas;
qu' ens besi el sol ab raig embriagador.
Morim perque gaudeixin un sol instant els homes,
morim en primavera que morirém d' amor.*

CANTAN LAS BRANCAS

*Tremolém, tremolém, tremolém
ab ansia infinita!
els punts verts ens esqueixan el si,
s' enlayran y riuen.*

*Tremolém, tremolém, tremolém!
vé la primavera!
Tornarán els aymants dantse 'l bras;
las aus en parellas!*

CANTA LA FONT

*Torno a ser lliure;
puch folgà y riure,
trescant, trescant,
desencantada
per una fada,
la Primavera
qu' estimo tant!*

*Torno a ser lliure;
veniu a viure
vora la font
Dora, Menalcas,
Tirsi, Damon,*

*Licida, Alexis
y Coridon.*

*So confidenta
sempre amatenta
per vostras queixas,
que ja fa sigles
son las mateixas.
Las flors rosadas
vaig salpicant;
las flors marcidas
me las emporto
saltirçant*

CANTAN ELS VELLS

*Sas capas espessas els núvols destrian,
perfums y canturias sentim poch á poch,
y ahir tremolavam, las mans ens glatian
y anavam á seure devora del foch.*

*Y s'ou de la brisa la dolsa complanta,
las fullas primeras festivola mou.
Sentiu? Es l' aucella primera que canta.
Veyeu? Es el lliri primer que s' desclou.*

*Saltém y que riguin nostras bocas ertas,
saltém y qu' espurnin el ulls apagats!
De flors se cobreixen les planes desertas,
d' estels se cobreixen els cels serenats!*

*Es la primavera qu' ens goreix encare
y omple nostres galtas de petons ardents.
Saltém d' alegria qu' es la dolsa mare,
la mare que vetlla pels infants morents!*

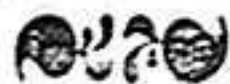
*Es la Primavera! Gojós es son dia,
rosada sa tarda, serena sa nit.
Saltém la rodona, saltém d' alegria,
las aus ens ho cantan, las flors ens ho han dit!*

EL POETA, obrint la finestra.

*Primavera! Deu meu! Altra vegada!
Las vellas mirarán si la cigonya
fa niu al campanar y si floreixen
l' orenga y las violas de sos testos!
Els vells tussint, darán una volteta
contant historias de son temps. Las moscas
y els burinots retornarán encare.
Y quina pluja d' odas! En dos mesos
no llegeixo revistas de provincias.*

JOSEPH CARNER.

(Del llibre pròxim a sortir titulat "Llibre dels poetas").

UNA OBRA PÓSTUMA DE VERDAGUER

En una de las darreras corregidas que 'l anyorat Mossen Cinto (a. c. s.) féu al Rosselló, contragué coral amistat ab Mr. Augustín Vassal erudit escriptor y persona de gran representació en la capital de Catalunya francesa. Aquesta respectable persona ab quina amistat m' honro de debó, l' obsequiá una tarde ab una anada á Pezillá de la Rivière ahont s' hi conservan incorruptas cinch formas sagradas miraclosas, historiadas per l' escriptor esmentat, que las ha fetas conéixer arréu fins en un congrés eucarístich. Mossen Cinto postrat devant d' aquell prodigi 's sentí corprés escrivint á prechs de Mr. Vassal una delicadíssima composició "Lo Sol de Pezillá" que á França ha percotit ab bona sort.

Donchs "Lo Sol de Pezillá", com negarho? ha sigut ó sigué la causa de que 'l gran poeta 's determinés acabar un enfilall de poesias sobre 'l Santíssim Sagrament, alabat sía, que de temps llevava nort d' aplegar com á poema. Aquest llibre que á causa de sa mort no pogué donarhi son darrer toch resultant potser la obra mes grandiosa que hauria brollat de sa musa cristiana, ha quedat, no obstant, reduhit á un aplech de EUCARÍSTICAS que enviá pressós avans d' allitarse y com pressentint sa mort, al seu bon amich del Rosselló qui debia traduhirlas en francés, donantlas per comte propi á la estampa. Aquest vistós present que nostre gran poeta feu al amich de Perpinyá en paga de bons favors d' ell rebuts, está ja á punt de surtit boy traduhit, prometent ésser un aconteixement pels aymants de las lletres patrias y del gran home que anyorém cada dia més.

En lo numero 10, corresponent á octubre passat, de la notable revista *L' Ame Française* s' hi llegeix un estudi sobre l' obra póstuma de Verdaguer, degut á la ploma del traductor; estudi digue de esser conegut y en el que s' esplaya l' ánima del nostre amich respectable del Rosselló per las páginas d' aquell manuscrit que á no tardar podran saborejar els aymants de lo sublim.

Además en ell s' hi explica 'l perquè aquell llibre 's trova á las sevas mans, cosa que de molt temps sabiam nosaltres per boca del immortal poeta quan ens feu conéixer la citada obra en dias ja ben pesarosos que 'ns feyan témer lo desen-

llás tristíssim per tots conceptes "...Mr. Vassal, qu' es un amich com pochs n' hi ha, y ben de la fusta dels Pepratx, farà que las meas EUCARÍSTIQUES surtin aviat; confiadament les hi entrego; os apar be?.." Aixó m' ho deya en una tarjeta pochs dias ans d' allitarse. Es clar que 'm semblava bé! Jo que tant deplorava la manera com s' abassegavan las edicions de sas obras anant á parar fins als encants per mans que may deyan prou del suor del poeta, qui desgraciadament no entenía en aquestos negocis.

"Si, Mossen Cinto, molt bé de fer aquest conveni ab tant distingida persona. Os ha fet un gran bé que dignament voleu correspòndreli posant á sas mans el manuscrit de las EUCARÍSTIQUES que veurém aviat..."

L' edició está ben apunt: en la entrevista tinguda darre-rament á Perpinyá ab Mr. Vassal quedá tot convingut y aprés parlantne jo ab Monsenyor Carsalade Bisbe d' aquella terra de las *montanyas regaladas*, quedarem en que ell hi posaria un pròlech, figurant' hi altre pròlech mes extens de la personalitat mística del poeta per un escriptor catalá místich de talla. Aixís es que 'l llibre sortirá ben acompanyat y promet ésser un aconteixement.....

*De la presó del sagrari
voldria ser presoner
ab vostra amor per cadena
y ab vos per escarceller.*

.....
"Allí flameja 'l sol de la Hostia Santa"

.....
*Sota aquella apariencia
s' enmantella l' increat,
s' hi somel la omnipotencia
s' hi encabeix la immensitat.*

.....
*Lo Deu del Sagrari es gran,
Ell engrandeix y angelisa;
lo que toca 's torna sant
y á qui 'l reb lo divinisa.*

Y d' aqueixa faysó son totas las páginas del llibre valiosíssim, contenint ademés com á capdalts y de gran volada

Composicions poemàtiques com *La nit del Chorpus*, *La Missa de Sant Joan*, ver idili d'una tendresa admirable y *La Custodia de Barcelona* que per sí sola 's basta per fer una reputació.

Qui tant bellament teixí de belleses corprenedoras LO SOMNI DE SANT JOAN, de grata recordansa, natural es que cantés *lo misteri dels misteris* ver retaule ahont s'hi han d'extasiar las ánimas enamoradas y anhelosas del Maná celestial.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET.

LA VACA ESCAPADA

*Pels carrers i plasses
corra esbojarrada:
la testa baxada
la boca badada
com un foll mastí,
la llengua penjanta,
mirada sagnanta
i boca vessanta
d'escuma i veri.*

*Pels carrers i plasses
la vaca escapada
corra esbojarrada*

*fent mal a desdi;
enbanya, destrossa,
capbussa, reventa,
enpaita furienta
fa caure i fugí.*

*La vaca escapada
ningú l'ha estussada
ningú l'ha aturada
per por de mori!....*

*I un vidre que trenca
lí para la empenta*

la atura la espanta i la fa torná en sí.

RAFEL MASÓ I VALENTÍ.

PARENTESSIS

El senyor de Tejero, aquell zelosíssim Inspector de la provincia de Tarragona, que fou l'esca del pecat de l'ultima barabasada d'en Romanones, mereix el *mas sentido pésame*.

No precisament per la caiguda del Ministre a qui tan rebé sabia to-

car la barbeta, sinó perquè aquí, en nostre província, li ha surtit un terrible competidor, que tot no siguent mes que simple mestre elemental, en punt a fer mérits ab els ministres á lo Romanones, dona quinse y ratlla a tots los Inspectors haguts y per haver. (Notis que dihem *província*, porque despres de la declaració infalible de 'n Sagasta, a Espanya no hi ha nacions ni regions, sino provincias).

Es el cas donchs, que 'l senyor Mestre de Llagostera, desitjant donar *desinteressada* mostra d' espanyolisme, y sobrepujar el zel de aquell may prou alabat Inspector que denunciá el crim de *lesa pátria* que s' estava cometent en algunes escoles de la *província* de Tarragona ensenyant la Doctrina en catalá (iii), tan bon punt va llegir el decret del "*previsor*" Ministre prohibint l' us de tota altre llengua que no fos la castellana, inflammat de patriótich ó patrioter entusiasme, va declarar desde un periódich de la Cort y creyent "interpretar fielmente "los sentimientos de los macstros paysanos" que l' Exm. Sor. Compte de Romanones habia fet bé, *molt bé* al manar que en les escoles d' *Espanya* sols s' empleen textos *castellans*.

¿Creuhen vostés que el senyor Mestre de Llagostera afirma axó sense mes ni mes? Donchs s' enganyan. Te, segons diu, tantas rahons que pecaria de difus exposantlas totes y per axò adverteix que sols exposará les que creu mes sólides

De les que la primera y mes sólida, segons el Sr. Roig, es que "conociendo las generaciones futuras el rico y armonioso idioma castellano se ampliará y robustecerá el amor á la patria „ Escolti senyor Mestre, y perdoni; ¿sab V. quina es la *seva* patria? ¿sab V. de que consta y com s' ha format l' entitat política que se diu Espanya? ¿ha sentit a parlar de la diferencia que hi ha entre Estat, Pátria y regió, segons los mes autorissats sociólechs y autors de Dret Natural? Mentres estudia aquestes tres preguntes, que li donarian un tropell si fossin materia d' exàmens, ens permetém recordarli lo que un ex-mestre de Cuba y ex-oficial de l' última guerra separatista no haria d' haver oblidat, só es, que en aquelles inmensas possessions d' América comensá a debilitarse y arribá a morir l' amor envers Espanya a mida que se les hi anava imposant "el rico y armonioso idioma castellano."

La segona proba, segons el Sr. Roig, es que "el conocimiento de un idioma es siempre signo de cultura é ilustración, y en el caso presente "ningun otro debemos conocer mejor que el nos es propio." Fins aquí estém conformes, senyor Mestre, pero ¿qui podrá admetre que per V. siga el castellá el idioma *propi* "por el solo hecho de se ser la lengua "nacional"? Quan sápigam la contestació a les tres preguntes que avans li hem fet, n' hi afegirém unaltre: ¿quin dret hi ha per esclourer de la vida pública a totes les llengües espanyoles, menos una?

¡Oh, esclama el Sr. Roig, es que el castellá es el mas hermoso de "los idiomas que se hablan en el mundo"! Tóquila, senyor Mestre; ens alegràm moltíssim de saber que en nostre província, en el petit recò de Llagostera, hi un poliglota que dexe eclipsats als Mezofantis. Aquest sabi cardenal sabia mes de cinquanta llengües, y era per axó tingut per una gran notabilitat, però veig que V. no sols sab cin-

quanta llengües, sino que sab totes les del mon.... y les de la mona. En Mendez Pelayo ha dit que M. Verdaguer havia escrit belleses y armonies que podrian firmar els mes grans poetes castellans del sigle XVI, però, ja ho veyém, en Mendez Pelayo es un nen d' estudi al costat de V.

El tercer argument es que "en Cuba miles de separatistas gritaban "¡viva Cuba autónoma! y daban cinco pesos á la junta revolucionaria "que más tarde nos habia de arrebatat el más preciado territorio colonial." El remey donchs es evident: prohibir parlar catalá, porque si aquells autonomistes y aquella junta haguessin parlat castellá, encare Cuba seria espanyola, ¿no es veritat, Sr. Mestre?

El quart argument (parla sols dels mes *sólits*) es que el Decret-Romanones "echa abajo la imposición de los maestros enseñasen el catecismo en texto catalan". Sintaxis indigna de 'n Cervantes, pero digna dels que grapejan y portan á tort y á dret la llengua del manco de Lepanto que tan apreci feya del *dialecto* catalan, però prescindint d' axó: ¿De qui es aquesta *imposició* d' ensenyar la Doctrina en catalá? ¿De la Iglesia? ¡Ah, ja se veu la cua d' aquesta conformitat ab el Decret-Romanones! Lo manat per el Ministre no ho es pas de imposició: es, segons el Sr. Rojo (aixis pot ser estarà mes content, parlantli *su idioma propio*), *un paso de independencia (!) á favor del maestro, que todos debemos aplaudir*. Perque lo que diu éll: "tenemos bastante con "que el ministro nos *conceda* hablar en catalán con los niños que no "entienden el castellano", (seria graciós veurer com s' arreglará el Sr. Mestre de Llagostera el dia que el ministre retiri aquesta *concesió*) "pues la enseñanza ha de ser siempre y en toda edad española ó "castellana". *Nada* que el Sr. Rojo ha d' anar á estudi á apendrer lo que es Espanya.

"Si algun maestro hubiese catalanista, seria indigno de figurar en "la lista de empleados del Estado Español". Aixís acaba l' *empleat* de Llagostera el seu article titulat *De conformidad* en favor del desgraciat Decret-Romanones Nosaltre li asegurém al Sr. Rojo, que si unex aquex una á alguna sollicitut demanant algun empleo. los ministros á lo Romanones no li contestarán pas *nones*, sino de *conformidad*.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

El projecte hermós de celebrar en aquesta ciutat uns Jocs Florals, que temps ha cobava en les intel·ligencies senceres, trová, grat sia a Deu, honrosa acullida entre els geronins. El temps plujós i allò del en-sopiment literari que avans esverava a VIDA, feia tèmer als redactors d' aquesta revista, que, mal ens està el dir-ho, convocarem una reunió per a dur-la endevant aquesta festa literaria, una mica de fracás. Però, res d' axò, els qu' acudirem divendres passat a la Lliga Catalana, no erem pas quatre soldats i el cabo: allí s' hi veia un bé de Deu

admirable de gènt de là ploma i d' entusiastes per lo que llensá farum patriòtic. Després de caragolarhi cigarret, el simpàtic vicari de Sant Jordi, Mossén Viver, en nom de nostra fressosa revista ecsposà am frase casulanà, am convicció i franquesa l' objecte de la sentada, i donà algunes observacions a fi de que servissin par a informar l' esperit i les tendències de la associació en projecte. Al cap de poc rato es nombrà, sense trampas de cap mena, una junta organidora, que sembla es del gust dels *sebes* reunits, i composada dels senyors següents: Dr. Pou, prevere, Ignasi Prim, Xavier Montsalvatge, Francisco Balari i Prudenci Bertrana. Ara aquestos senyors, comensaràn a fer replega de socis i a treballar en el reglament del Jocs Florals. Els hi supliquem dos coses: primera, que en el reglament no hi hagin masses *lleis*, i segona, que am pocs calers se'n pugui ser soci, puig com deia molt rebé Mossén Viver, es molt trist que la gent pobre no pugui disfrutar de les funcions en pro de la democràtica poesia i art

I endevant les atxes i animem-nos, que, *aún hay Pàtria Veremundo*

El governador estat de Girona D. Joan de Mata Dacosta, ha tingut la atenció de fernos saber per tarjeta, la sortida d' aquesta capital.

Li agraim la difencia i li desitjem bon vitje.

REVISTA DE REVISTES.

La Veu del Montserrat.—Publica un treball titolat "L' obra del Diccioniari" censurant la conducta de mossén Alcover en la qüestió de l' obra del Mestre Aguiló indispensable (?) en la gran empresa del Diccioniari.

Per mes que 'l sényor B. Nadal, autor del article, no vol servir (com diu) d' estor en là taşca del Dr. Alcover, no crec que 'l fruit que obtingui l' articulista sigui altre que fomentar el decandiment i l' enso-pimen entre els colaboradors del Diccioniari. D' altre modo, no s' explica que tinguen voluntat d' esmena les deficiències que 'l sényor Nadal pensés trovarhi, se valgués de la prempsa fento públic, i no per medi plec tancat qu' erà lo més oportú i correcte.

¡Amb un sobre i 'l corresponent franqueig en tenia prou Sr. Nadal!

—*La Hormiga de Oro*.—Conté un abundant tecst i bonics gravats i entre aquets hi figura una reproducció de la célebre escultura "El último refugio" d' en Breilkopf.

—Hem rebut ademés, *La Costa de Llevant, El Deber, Catalunya Artística, Cu-cut i L' Art del Pagés*, etc.—J. A. G.

VIDA

PUBLICACIÓ QUINZENAL
DE LITERATURA I ART

Sortirà el 15 i 30 de cada mes

Preu de subscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: SANTA CLARA, 4-3.er